

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิตของคนเรา ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยา รักษาโรค ในยามเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งหนึ่งที่ช่วยให้เรามีอาการที่ดีขึ้น ก็คือ “ยา” ดังนั้นยาจึงมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยป้องกันจากการเจ็บป่วย ช่วยบรรเทาอาการเจ็บป่วย และช่วยรักษาอาการเจ็บป่วย ทำให้ชีวิตแข็งแรง มีสุขภาพที่ดี ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ

ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งสิ้นประมาณ 4 แสนล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายด้านยาผ่านช่องทางร้านขายยาและโรงพยาบาลจำนวน ถึง 9.9 หมื่นล้านบาท ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของคนไทยในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 8 ต่อปี เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคยาถึงร้อยละ 35 นับว่าเป็นมูลค่าที่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายด้านยาเพียงร้อยละ 8 – 20 ของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ในขณะที่ประเทศสมาชิกขององค์การความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาหรือ OECD มีค่าใช้จ่ายด้านยาร้อยละ 17.8 ของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2552)

ภาพรวมการใช้จ่ายของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยปี 2548 มีมูลค่า 7.4 หมื่นล้านบาท ปี 2549 มูลค่า 8.3 หมื่นล้านบาท และในปี 2550 สูงถึง 10.7 หมื่นล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) เมื่อพิจารณาแนวโน้มด้านอุปสงค์ พบว่ารายจ่ายด้านบริการสุขภาพของประเทศไทยมีทิศทางปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตด้านรายจ่ายด้านบริการสุขภาพในปี 2541 – 2549 จากราคาปีฐานขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปีซึ่งเติบโตใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศในช่วงเวลาเดียวกันคือโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.0 ต่อปีสะท้อนให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพของคนไทยในทิศทางเดียวกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ (สมาคมเภสัชกรรมชุมชน, 2552)

และจากข้อมูลของสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข พ.ศ.2542 แสดงให้เห็นแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและค่าใช้จ่ายด้านยาเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ และค่าใช้จ่ายด้านยา เทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย

ปี	ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ(ล้านบาท)				ค่าใช้จ่ายด้านยา(ล้านบาท)				
	มูลค่าปัจจุบัน	มูลค่าในปี พ.ศ. 2531	อัตราเพิ่ม	ร้อยละของ GDP	มูลค่าปัจจุบัน	มูลค่าในปี พ.ศ. 2531	อัตราเพิ่ม	ร้อยละของ GDP	ร้อยละของ HE
2531	89,968	89,968	-	5.77	26,674	26,674	-	1.71	29.65
2532	105,091	99,033	10.08	5.66	37,767	35,591	33.43	2.03	35.94
2533	125,302	111,635	12.72	5.74	35,369	31,511	-11.46	1.62	28.23
2534	138,818	116,955	4.77	5.54	39,464	33,249	5.51	1.57	28.43
2535	157,965	127,368	8.90	5.58	42,770	34,486	3.72	1.51	27.08
2536	184,062	143,634	12.77	5.81	42,770	34,486	3.72	1.51	27.08
2537	205,511	152,546	6.20	5.66	52,823	39,209	18.59	1.45	25.70
2538	230,433	161,354	5.77	5.50	68,437	47,921	22.22	1.63	29.70
2539	260,139	175,096	8.52	5.66	81,440	54,816	14.39	1.77	31.31
2540	267,137	175,214	0.07	5.91	92,728	58,838	7.34	1.98	33.58
อัตราเติบโตเฉลี่ยต่อไป (10 ปี) ร้อยละ 6.32					ร้อยละ 6.27				
อัตราเติบโตเฉลี่ยต่อไป (5 ปี) ร้อยละ 2.76					ร้อยละ 8.20				

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข พ.ศ.2542

หมายเหตุ : HE = Healthcare Expenditure ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ

จากข้อมูลจะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพโดยเฉลี่ยแล้วเกือบร้อยละ 30 จะเป็นค่าใช้จ่ายด้านยา แสดงว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพโดยการใช้จ่ายค่อนข้างสูง

ยารักษาโรคถือได้ว่าเป็นปัจจัย 4 ที่ผู้บริโภคสามารถซื้อหามาดูแลสุขภาพกันอย่างต่อเนื่อง ร้านขายยาจึงเป็นหน่วยหนึ่งที่เป็นที่พึ่งด้านสุขภาพของคนในสังคม ร้านขายยา เป็นเหมือนสถานบริการสาธารณสุขปฐมภูมิก่อนที่จะเข้าสู่สถานพยาบาล เนื่องจากประชาชนไทยมักไปใช้บริการก่อนที่จะไปพบแพทย์ (สมาคมเภสัชกรรมชุมชน , 2552) ร้านขายยาเป็นธุรกิจร้านค้าที่เปิดจำหน่ายยาให้แก่คนทั่วไปโดยสามารถขายยาทั่วไปและขายยาตามคำสั่งแพทย์ ซึ่งจะดำเนินการโดยเภสัชกร ส่วนใหญ่จะขายยาแผนปัจจุบัน บางแห่งขายยาแผนโบราณหรือขายควบคู่กันไป ปัจจุบันร้านขายยาไม่ได้เน้นขายยาเพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการขายสินค้าเพื่อการดูแลสุขภาพและความงามเป็นหลัก

ด้วย และยังมีสินค้าอื่นอีกหลายประเภทเข้ามาจำหน่ายเสริม ได้แก่ อาหารเสริมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง อุปกรณ์ทางการแพทย์ สินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ รวมทั้งเครื่องสำอางด้วย

ร้านขายยานอกจากจะเป็นที่พึ่งด้านสุขภาพของคนในสังคมแล้วยังเป็นหน่วยงานหนึ่งในภาคเอกชน ซึ่งเป็นช่องทางหลักของภาคการค้าปลีกยารักษาโรคที่สำคัญ ร้านขายยาจึงมีบทบาททั้งการเป็นธุรกิจที่ต้องแสวงหาผลกำไร และการให้ข้อมูลการใช้ยาที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภค เกษังกรประจำร้านขายยานอกจากจะให้บริการในเรื่องยาแล้ว ยังต้องมีหน้าที่หลักในการให้ความรู้กับประชาชนทั้ง 4 มิติทางสาธารณสุขด้วย คือ การให้ความรู้ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ

ร้านขายยาจัดเป็นธุรกิจค้าปลีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งหมายถึงเป็นองค์กรธุรกิจที่มีจุดมุ่งหมายที่จะขายสินค้าและบริการให้ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย (Final Demand) ไม่ได้มุ่งหวังที่จะเอาสินค้าไปประกอบธุรกิจอื่นต่อไป (Intermediate Goods) นอกจากนี้ยังอาจจัดอยู่ในกิจการค้าปลีกประเภทมินิมาร์ท (Minimart) หรือ ร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store) ได้อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากมีลักษณะเป็นร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหลายชนิด และมุ่งให้ความสะดวกแก่ลูกค้าและชุมชนละแวกใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งกิจการ ทว่ามีขนาดของกิจการ พื้นที่ในร้าน ตลอดจนจำนวนและประเภทของสินค้าน้อยกว่าธุรกิจค้าปลีกประเภทห้างสรรพสินค้า (Department Store) ซึ่งทำให้การบริหารงานคล่องตัวมากกว่าห้างสรรพสินค้าที่ต้องการพื้นที่และเงินลงทุนจำนวนมาก

ร้านขายยาในประเทศไทยแบ่งตามการขออนุญาตสถานที่ประกอบการด้านยา ของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน พ.ศ. 2547 ได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) สถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน 2) สถานที่ขายยาแผนโบราณ 3) สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์ 4) สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ ถ้าแบ่งตามการตลาดจะแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ร้านขายยาปลีก 2) สถานปฏิบัติภารกิจเภสัชชุมชนของคณะเภสัชศาสตร์ของทุกมหาวิทยาลัย 3) ร้านขายยาส่ง 4) ร้านขายยาแบบเครือข่าย เช่น ฟาสซิโน สยามดรีก จีเอ็นซี โปรดรักส์ องค์กรเภสัชกรรม เอเพ็กซ์ เมคแคร์ ดี-เซน และฯลฯ

เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลได้มีนโยบายให้ผู้ที่ยังเป็นแพทย์ ทันตแพทย์ เกษังกร และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ไปใช้ทุนโดยทำงานให้แก่รัฐบาล เพราะเห็นว่าในการ

ผลิตบัณฑิตแต่ละคนต้องใช้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลจำนวนมาก แต่เมื่อบัณฑิตจบการศึกษามาแล้วก็มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้ารับราชการ และเข้าไปทำงานในชนบทเนื่องจากค่าตอบแทนน้อย ส่วนใหญ่จะไปทำงานภาคเอกชน บัณฑิตเภสัชศาสตร์จึงได้รับผลกระทบจากนโยบายนี้ด้วย ต่อมาเนื่องจากรัฐบาลประสบปัญหาเรื่องเงินเดือนข้าราชการ ประกอบกับประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงมีนโยบายจำกัดอัตราค่าจ้างภาครัฐ จึงส่งผลให้รัฐบาลหยุดทำสัญญาฯ ใช้ทุนกับนักศึกษาเภสัชศาสตร์ (และสาขาอื่น ๆ ด้วย) นักศึกษารุ่นสุดท้ายที่จะต้องใช้งบคือนักศึกษาที่เข้ามาหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2541 และจบการศึกษาในปี พ.ศ. 2547 แต่ในระหว่างนี้นักศึกษารุ่นก่อนที่ทำได้สัญญาไปแล้วรัฐบาลก็ไม่สามารถบรรจุให้เป็นข้าราชการได้เพียงแต่บรรจุให้เป็นพนักงานของรัฐแทน จึงทำให้บัณฑิตเภสัชศาสตร์ที่จบการศึกษามาทำงานภาคเอกชนมากขึ้น และบางส่วนก็หันมาเปิดร้านขายยามากขึ้น (อรรวรรณ ทิตยวรรณ, 2546 อ้างถึงในมยุรฉัตร จิวาลักษณ์, 2551)

ปัจจุบันเภสัชกรจบใหม่หันมาเปิดร้านขายยาเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีการขยายตัวของร้านขายยาแบบเครือข่าย ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างสูง ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงโดยหันไปสนใจเรื่องความปลอดภัยมากขึ้น โดยร้านขายยาต้องมีการปรับตัวตามความต้องการที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค โดยเน้นการนำเสนอสินค้าประเภทอาหารเสริม อุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องสำอาง ตลอดจนการให้บริการของร้านยา เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคในการเลือกเข้าร้านขายยาไม่ได้เป็นเพียงการเข้าไปซื้อยาเท่านั้น แต่หมายถึงการเข้าไปเพื่อต้องการคำแนะนำและบริการที่ดีเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด การที่ร้านขายยาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการศึกษาด้านเภสัชศาสตร์มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าโดยลำดับ มีการผลิตเภสัชกรออกมาสู่ระบบสาธารณสุขมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลเริ่มจำกัดจำนวนร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ ที่ปฏิบัติงานโดยบุคคลอื่นที่มีใบเภสัชกร และมีการส่งเสริมให้เภสัชกรเปิดร้านขายยามากขึ้น ปฏิบัติการในร้านขายยาตลอดเวลาทำการมากขึ้น เพิ่มบทบาทและปรับปรุงคุณภาพร้านขายยามากขึ้นเป็นลำดับ (บุญบง จำเริญดาราภิรมย์, 2546 อ้างถึงใน มยุรฉัตร จิวาลักษณ์, 2551)

ในปี พ.ศ. 2547 ร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีร้านขายยาปลีก 117 ร้าน ร้านขายส่ง 7 ร้าน ร้านขายยาเครือข่าย 27 ร้าน รวมร้านขายยาทั้งหมด 144 ร้าน จนถึงปี พ.ศ. 2552 มีร้านขายยาปลีก 211 ร้าน ร้านขายยาส่ง 7 ร้าน ร้านขายยาแบบเครือข่าย 51 ร้าน รวมร้านขายยาทั้งหมด 269 ร้าน การเพิ่มขึ้นของร้านขายยา เป็นการเพิ่มขึ้นของร้านขายยาปลีกและร้านขายยาแบบเครือข่าย ซึ่งการเพิ่มขึ้นของร้านขายยาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปี พ.ศ. 2552 มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ถึง 125 ร้าน คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นต่อปี เท่ากับ ร้อยละ 13.39 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เชียงใหม่, 2552) ดังแสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.	ร้านขายปลีก (ร้าน)	ร้านขายยาส่ง (ร้าน)	ร้านขายยา แบบเคื้อข่าย (ร้าน)	รวม (ร้าน)	ร้านขายยาที่ เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)
2547	117	7	27	144	-
2548	131	7	34	165	14.6
2549	146	7	36	182	10.3
2550	167	7	46	213	17.03
2551	181	7	47	228	7.04
2552	211	7	51	269	17.98

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ 2552

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรของอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ก็พบว่าอัตราการเติบโต เช่นเดียวกัน ดังข้อมูลในตาราง 1.3

ตารางที่ 1.3 แนวโน้มจำนวนประชากรอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนที่เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2547	81,260	-
2548	82,576	1.62
2549	77,008	-6.74
2550	77,966	1.24
2551	79,854	2.42
2552	81,060	1.51

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ออนไลน์

จากตารางที่ 1.3 จะเห็นว่า อัตราการเพิ่มประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยเฉลี่ย ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 0.01 สภาพเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 103,276 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาบริการ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 5.38 รายได้ประชากรต่อหัวเฉลี่ย 64,429 บาทต่อคนต่อปี จะเห็นได้ว่า แนวโน้มประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี ประกอบกับเศรษฐกิจที่ยังคงขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ยังมีโอกาสทางการตลาดให้ผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจสามารถลงทุนได้ ดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 สัดส่วนประชากรอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อ 1 ร้านขายยา

พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนร้านขายยา (ร้าน)	สัดส่วนประชากรต่อ 1 ร้าน
2547	81,260	144	564.31
2548	82,576	165	500.46
2549	77,008	182	423.12
2550	77,966	213	366.04
2551	79,854	228	350.24
2552	81,060	269	301.34

ที่มา : จากการคำนวณ

ตำบลช้างเผือกเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมือง มีสถานท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น วัดเจ็ดยอด อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านม้งขุนช่างเคี่ยน ลานกางเต็นท์ยอดดอยปุย เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ตำบลช้างเผือกได้รับการจัดตั้งจากราชบัญญัติสุขาภิบาลเมื่อ พ.ศ. 2495 หลังจากนั้นได้เปลี่ยนเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และได้รับการเลื่อนชั้นเป็นเทศบาลชั้น 5 เมื่อ 22 กันยายน พ.ศ. 2543

ตำบลช้างเผือกมีอาณาเขตติดต่อกับ 4 ตำบลใน 2 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม

ทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลนครเชียงใหม่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก แบ่งออกเป็น 4 ชุมชน ดังนี้

- 1) ชุมชนบ้านช่างเคียน หมู่ที่ 1 มีประชากร 4,216 คน (ชาย 2,054 คน หญิง 2,162 คน)
- 2) ชุมชนบ้านเจ็ดยอด หมู่ที่ 2 มีประชากร 3,764 คน (ชาย 1,748 คน หญิง 2,016 คน)
- 3) ชุมชนบ้านช่างสิงห์ หมู่ที่ 3 มีประชากร 864 คน (ชาย 403 คน หญิง 461 คน)
- 4) ชุมชนบ้านสนสวย หมู่ที่ 5 มีประชากร 219 คน (ชาย 91 คน หญิง 128 คน)
- 5) ทะเบียนบ้านกลาง จำนวน 74 คน (ชาย 42 คน หญิง 32 คน)

เทศบาลตำบลช้างเผือกเป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาสูงในปัจจุบัน และจะมีมากขึ้นในอนาคตเพราะตั้งอยู่ในเขตผังเมืองรวม เมืองเชียงใหม่ และมีพื้นที่ติดต่อกับเทศบาลนครเชียงใหม่ รวมทั้งมีสถานศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา ตั้งอยู่ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาวิทยาเขตภาคพายัพ วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ โรงเรียนพาณิชย์การลานนา โรงเรียนศรีธรรมาพิชยาการวิทยาลัยโพลิเทคนิคลานนา ตั้งอยู่ในพื้นที่โดยรอบ ซึ่งสถานศึกษาเหล่านี้เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงมีผู้นิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนตามสถานศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นจำนวนมาก ทั้งจากอำเภอรอบนอกของจังหวัดเชียงใหม่ และจากจังหวัดใกล้เคียง จึงทำให้ประชากรนักศึกษาบางส่วนได้เข้ามาอาศัยอยู่ตามหอพักต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีประชากรที่เป็นผู้ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่แต่ไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาด้วย ได้แก่ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่พนักงาน และแรงงานที่เข้ามาทำงานในเมืองเชียงใหม่มาอยู่อาศัยในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นบ้านพัก หรือหอพักต่าง ๆ โดยไม่มีหลักฐานทางทะเบียนอีกเป็นจำนวนมาก ตามข้อมูลพบว่าจำนวนหอพัก และศักยภาพในการรองรับผู้เข้ามาอยู่อาศัยหอพักต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกพบว่า มีหอพักคอนโดมิเนียม โรงแรม และแมนชั่น อยู่จำนวน 236 แห่ง ดังนั้น จึงทำให้เทศบาลตำบลช้างเผือก มีประชากรที่แท้จริงมากกว่าประชากรตามทะเบียนโดยทั่วไป และเป็นการยากที่จะหาข้อมูล เกี่ยวกับจำนวนประชากรแฝงได้อย่างถูกต้อง

ร้านขายยาที่เปิดให้บริการในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกมีจำนวนทั้งสิ้น 11 ร้าน (ข้อมูลจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ , 2552) คิดเป็นสัดส่วนประชากร 783 คนต่อร้านขายยา 1 ร้านจากสภาวะการณ์ที่มีการแข่งขันในธุรกิจร้านขายยามากขึ้น จากจำนวนร้านขายยาที่เพิ่มมากขึ้น และจากรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของประเทศ การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเปิดร้านขายยาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก โดยจะศึกษาทั้งความเป็นไปได้ทางการตลาดและความเป็นไปได้ทางการเงิน ให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจร้านขายยา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดในการทำธุรกิจร้านขายยาแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการทำธุรกิจร้านขายยาแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของประชากร พฤติกรรมการใช้บริการร้านขายยาของผู้บริโภค และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านขายยาของผู้บริโภค และสามารถประมาณการยอดขายหรือรายได้ของร้านขายยาอันเป็นรายการสำคัญในการประมาณการงบการเงินของโครงการ และสามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษาความเป็นไปได้ทั้งทางการตลาดและทางการเงิน ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจร้านขายยาได้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ด้านการตลาด โดยพิจารณาเฉพาะด้านอุปสงค์ เช่น ทางด้านลักษณะทั่วไปของประชากร พฤติกรรมผู้บริโภค ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค และส่วนที่สองศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินโดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน โดยจะวัดต้นทุนและผลตอบแทนเฉพาะที่เป็นตัวเงินเท่านั้น พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ บริเวณชุมชนในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก หมู่ 2 บ้านเจ็ด

ยอด และหมู่ 3 บ้านช่วงสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ อยู่ใกล้กับที่ตั้งโครงการ

1.5 นิยามศัพท์

ร้านขายยา หมายถึง ร้านขายยาแผนปัจจุบันประเภท 1 ที่มีเภสัชกรควบคุมดูแลปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลาทำการ สามารถจำหน่ายยาอันตราย ยาควบคุมพิเศษ และยาสามัญประจำบ้าน รวมถึงอุปกรณ์การแพทย์ และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก หมายถึง ชุมชนใน ตำบลช้างเผือก หมู่ที่ 1 2 3 และ 5
ยา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการรักษาโรค บำบัดอาการเจ็บป่วย การป้องกันโรค การบำรุงร่างกาย รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ปรอทวัดไข้ เครื่องมือวัดความดันโลหิต เข็มฉีดยา กระบอกฉีดยา เครื่องมือตรวจระดับน้ำตาลในเลือดหรือปัสสาวะ อุปกรณ์ทำแผล อุปกรณ์ทำความสะอาดในช่องปาก เป็นต้น

เวชสำอาง หมายถึง เครื่องสำอางที่มุ่งใช้เพื่อรักษาอาการทางผิวหนัง เพื่อปกป้องหรือฟื้นฟูสภาพผิว เช่น ครีมกันแดด โลชั่นแต้มสิว สบู่เหลวล้างหน้าควบคุมความมัน ผลิตภัณฑ์ล้างหน้าสำหรับรักษาสิว เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved